

Αρχείο-Λογος

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ κ. ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ
ΣΤΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ.

"Η εφαρμογή της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης και οι επι-
πτώσεις στην Ελληνική Οικονομία".

Αθήνα, 8.7.1987

Κυρίες και Κύριοι,

Ευχαριστώ για τα πρόσφατα άρθρα σχετικά με την ανάπτυξη της χώρας.
σε σχέση με την ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά.
Θα ωρεοριστώ στην ενιαία αγορά με όλα τα οφέλη που θα φέρει. Δεν θα
δίψω δεμα έργο. οχ. και συνδυασμού - Πρωτα.
Ναι, οπότε δώσω μια γενική εικόνα της κατάστασης και των προοπτι-
κών επί της ανάπτυξης της χώρας μας. Εύχομαι

Απέχουμε πέντε χρόνια περίπου από το 1992. Έτος κατά το οποίο θα επέλθει η ολοκλήρωση της Εσωτερικής Αγοράς της Κοινότητας.

Η δημιουργία ενός κοινού οικονομικού χώρου στο εσωτερικό της Κοινότητας όπως διακηρύσσεται στο προοίμιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, αποτελεί αναπόφευκτη εξέλιξη. Με την δημιουργία ενός κοινού οικονομικού χώρου πιστεύουν οι ευρωπαϊκές χώρες, ότι θα προωθήσουν την κοινή ανάπτυξη και θα μικρύνουν το τεχνολογικό χάσμα που έχει δημιουργηθεί σήμερα ανάμεσα στην Ευρώπη και τους δύο άλλους βιομηχανικούς πόλους, τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία.

Αλλά οι αυτοματισμοί της αγοράς δεν εγγυώνται την ισομερή κατανομή των ωφελών. Οι διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των κρατών-μελών είναι πιθανό ότι θα οδηγήσουν σε παραπέρα διεύρυνση των ανισοτήτων στα επίπεδα ανάπτυξης. Για το λόγο αυτό πρέπει να βρεθούν διαδικασίες οι οποίες θα εξασφαλίζουν στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές να σμικρύνουν την απόσταση που τις χωρίζει από τις αναπτυγμένες.

Η ελληνική Κυβέρνηση πρόσφατα κατέθεσε στην Επιτροπή της ΕΟΚ υπόμνημα στο οποίο περιέχονται οι προτάσεις της για την "ενίσχυση της οικονομικής συνοχής στην Κοινότητα". Στο υπόμνημα αυτό προτείνεται ως βασική προϋπόθεση, για την επιτυχία της Ενιαίας Πράξης, μία πολιτική συνοχής που θα βασίζεται σε νέες πολιτικές και δράσεις.

Οι νέες κοινοτικές πολιτικές και δράσεις, θα πρέπει να έχουν πρωτίστως τον χαρακτήρα ενίσχυσης των επενδύσεων και του παραγωγικού δυναμικού στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της Κοινότητας. Έτσι, οι τελευταίες θα μπορέσουν να επιτύχουν συγκριτικά υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης που θα επιτρέψουν τη σύγκλιση των επιπέδων διαβίωσης. Παράλληλα θα χρειαστεί η διαμόρφωση, σε κοινοτικό επίπεδο, ενός πλέγματος μέτρων, που θα λειτουργούν ως κίνητρα για την εγκατάσταση οικονομικών παραγωγικών δραστηριοτήτων στις λιγότερο εύπορες περιοχές.

Με τον τρόπο αυτό, ενώ θα αξιοποιείται το ενδογενές παραγωγικό δυναμικό, θα αντιμετωπίζονται τα προβλήματα αποκέντρωσης και συμμετρικής κατανομής των οικονομικών δραστηριοτήτων στο χώρο της Κοινότητας. Στα πλαίσια αυτά θα ήταν επιθυμητή η διαφοροποίηση του συστήματος ενισχύσεων, ώστε να ανταποκριθεί καλύτερα στα προβλήματα ανάπτυξης αυτών των περιοχών. Ας μην ξεχνάμε, τις δημοσιονομικές αδυναμίες αυτών των χωρών, που τις εμποδίζουν να επωφεληθούν πλήρως του συστήματος κοινοτικών ενισχύσεων. Χρειάζεται δηλ. αυξημένη κοινοτική συμμετοχή.

Το σύνολο των μέτρων, δράσεων και πολιτικών θα πρέπει να εντάσσεται σ'ένα Πολυετές Πρόγραμμα Προώθησης της Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής κατά το πρότυπο της Λευκής Βίβλου για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Αυτό θα εφαρμόζεται λαμβάνοντας υπόψη και την πρόοδο στην διαδικασία ολοκλήρωσης της ενιαίας εσωτερικής αγοράς.

Ιδιαίτερα όσον αφορά τα Διαρθρωτικά Ταμεία, πιστεύουμε, ότι ο διπλασιασμός των ποσών τους σε πραγματικούς όρους μέχρι το 1992 είναι ελάχιστος ποσοτικός στόχος, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι ο ρυθμός αύξησης που αντιστοιχεί στο διαπλασιασμό δεν υπερβαίνει τους ρυθμούς του παρελθόντος.

Για να εκτιμηθούν καλύτερα οι επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία από την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, θα πρέπει να εκτιμήσουμε την προσπάθεια προσαρμογής στις νέες εξελίξεις που έγινε μέχρι σήμερα.

Η οικονομική πολιτική που ακολουθήθηκε στη χώρα μας στην περίοδο 1980-1985 δεν επηρεάστηκε σε σημαντικό βαθμό από τις νέες πραγματικότητες που δημιουργήθηκαν με την ένταξη της χώρας μας στην ΕΟΚ. Αυτό ισχύει ιδίως για τη μακροοικονομική πολιτική

Παρά το βαθμιαίο άνοιγμα της αγοράς δεν πάρθηκαν μέτρα για την εξισορρόπηση εισαγωγών και εξαγωγών, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την αντιμετώπιση της εισαγωγικής διείσδυσης. Συνέπεια σήμερα είναι τα μεγάλα ελλείμματα στο Ισοζύγιο Πληρωμών και επίσης οι σημαντικές πληθωριστικές πιέσεις, οι οποίες μας εμποδίζουν και να σκεφτούμε ακόμη μια πολιτική σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών. Η προσαρμογή του μακροοικονομικού τομέα της οικονομίας που έπρεπε να είχε αρχίσει από τη δεκαετία του 1970 άρχισε μόλις τον Οκτώβριο του 1985. Η αντιμετώπιση των μεγάλων ανισορροπιών που είχαν συσσωρευτεί μέχρι τότε συνεπάγονταν αναμφίβολα σημαντικό κόστος από πλευράς αύξησης του εθνικού εισοδήματος και της απασχόλησης. Είναι όμως ένα κόστος που έπρεπε να αναληφθεί γιατί οι πραγματικότητες που θα αντιμετωπίσουμε από εδώ και πέρα δεν θα είναι σε καμιά περίπτωση δυνατό να αντιμετωπιστούν μέσα σε μια οικονομία αποσταθεροποιημένη. Σήμερα χάρη στο σταθεροποιητικό πρόγραμμα οι προοπτικές είναι ευνοϊκές αλλά η προσπάθεια θα πρέπει να συνεχιστεί.

Στην πλευρά της μικροοικονομικής πολιτικής η επίδραση της ένταξης ήταν επίσης μικρότερη από ότι θα αναμενόταν (ιδιαίτερα τα πρώτα χρόνια). Το κύριο ενδιαφέρον βέβαια εδώ στρέφεται στην εμπορική πολιτική, δηλ. στην πολιτική επιβολής δασμών και περιορισμών στις εισαγωγές και στην πολιτική προώθησης των εξαγωγών.

Η αποδοχή από την ΕΟΚ του ελληνικού μνημονίου είχε ως συνέπεια τη διατήρηση για αρκετά χρόνια του ελληνικού συστήματος προστασίας από εισαγωγές και προώθησης εξαγωγών, σχεδόν αναλοίωτου. Όσον αφορά τις εισαγωγές καταργήθηκαν σταδιακά κάποιοι ποσοτικοί περιορισμοί που υπήρχαν, καθώς και η δασμολογική επιβάρυνση των εισαγωγών που προέρχονταν από τις χώρες της ΕΟΚ. Έγινε όμως δεκτός ο ρυθμιστικός φόρος (η ομαδοποίηση σ' ένα χώρο της διαφορετικής φορολόγησης των εισαγωγών σε σχέση με τα εγχωρίως παραγόμενα) και επίσης έγινε δεκτή η σταδιακή κατάρτηση αυτού του φόρου αρχίζοντας από τον Ιούλιο του 1984 και τελειώνοντας το Δεκέμβριο του 1989.

Η διατήρηση σε ισχύ της προστατευτικής πολιτικής που ακολουθούσε παραδοσιακά η χώρα μας είχε και ευνοϊκά αλλά και κάποια δυσμενή αποτελέσματα: από τη μιά μεριά "προστάτευσε" την ανταγωνιστική θέση ορισμένων σημαντικών κλάδων της οικονομίας, ^{ως}περιορίσε κάπως (χωρίς να αποτρέψει) την αύξηση της εισαγωγικής διείσδυσης, ιδίως από τις χώρες της ΕΟΚ, και βοήθησε να διατηρηθούν οι εξαγωγές μας, παραδοσιακών κυρίως προϊόντων, σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Από την άλλη μεριά η αποφυγή κάποιας σταδιακής μείωσης του προστατευτισμού στην εξαετία 1980-86 μας φέρνει σήμερα, που λήγουν οι μεταβατικές περίοδοι στη δύσκολη θέση να πρέπει να εξαλείψουμε κάθε είδους προστασία σε ένα πάρα πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Καί όχι μόνο αυτό. Μας αναγκάζει επιπρόσθετα στα επόμενα χρόνια όχι μόνο να εξαλείψουμε πλήρως το ρυθμιστικό φόρο και τις εξαγωγικές επιδοτήσεις, αλλά να το κάνουμε ταυτόχρονα με τη σταδιακή απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων και με τη σταδιακή απελευθέρωση του εμπορίου των υπηρεσιών. Επίσης, στην ίδια περίοδο θα πρέπει να εναρμονίσουμε το φορολογικό μας σύστημα με τα αντίστοιχα της ΕΟΚ και να εξαλείψουμε κάθε είδους ελέγχων στα σύνορά μας ή κάθε είδους τεχνικά εμπόδια (ποιοτικές προδιαγραφές, τυποποίηση κ.λ.π.) που ενδεχομένως παρακωλύουν την ελεύθερη διακίνηση των εμπορευμάτων και των συντελεστών της παραγωγής.

Το Πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε σήμερα, ή που θα έπρεπε να είχαμε αντιμετωπίσει νωρίτερα, είναι το πώς θα μπορέσουμε να μετασχηματίσουμε την οικονομία μας και να την μετατρέψουμε, από μία οικονομία της οποίας η ανταγωνιστικότητα στηριζόταν στο προστατευτισμό και τις επιδοτήσεις, σε μία οικονομία η οποία να μπορεί να σταθεί στα πόδια της χωρίς προστασία και επιδοτήσεις. Θα πρέπει να μετατρέψουμε την οικονομία της οποίας το νόμισμα "προστατευόταν" με πολύπλοκους περιορισμούς στη κίνηση κεφαλαίων, σε μία οικονομία της οποίας το νόμισμα προστατεύεται (και στέκει αυτοδύναμα) από την άσκηση μίας σωστής μακροοικονομικής πολιτικής.

Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς της Κοινότητας απαιτεί τη λήψη μίας σειράς μέτρων για την κατάργηση των τελωνειακών εμποδίων στα σύνορα, την εναρμόνιση των εθνικών κανόνων και προτύπων που αναφέρονται στη παραγωγή προϊόντων, την απελευθέρωση των κρατικών προμηθειών, την απελευθέρωση του εμπορίου, την απελευθέρωση του εργατικού δυναμικού, την απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων και την κατάργηση των φορολογικών φραγμών. Θα σταθώ ιδιαίτερα σε δύο σημεία.

Πρώτον, στην απελευθέρωση του εργατικού δυναμικού. Υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να αντιμετωπίσει για μία ακόμη φορά η χώρα μας φαινόμενα μετανάστευσης. Η αρνητική αυτή συνέπεια για το τόπο μας θα αποφευχθεί αν διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας μας σε υψηλά επίπεδα. Είναι γνωστές, πιστεύω, οι προσπάθειες της Κυβέρνησης για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας. Όμως δεν αρκούν μόνο αυτές. Πρέπει και οι υπόλοιποι κοινωνικοί εταίροι να συμβάλλουν από την πλευρά τους.

Πρέπει και οι εργαζόμενοι να αντιληφθούν ότι μόνο με την αύξηση της παραγωγικότητάς τους θα έχουμε θετικά αποτελέσματα.

— Συνοψίζοντας —

Δεύτερον, στην απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων. Όπως είπαμε οι δυνατότητα που είχε μέχρι σήμερα η χώρα μας να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των κλάδων της που παράγουν διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα, με την πολιτική προστατευτισμού και επιδοτήσεων, δεν θα είναι πιά στη διάθεσή της τα επόμενα χρόνια. Αρα με την πλήρη ένταξή μας στις ευρωπαϊκές κοινότητες και με τη λήξη των μεταβατικών περιόδων, περιρριστη- κε δραστικά η δυνατότητα που είχε η χώρα μας να ασκεί αυτόνομη μικρο-οικονομική πολιτική.

Στο βαθμό που θα επιτυγχάνεται στα επόμενα χρόνια η πλήρης απελευθέρωση των διαφόρων κατηγοριών κίνησης κεφαλαίων θα περιορίζεται επιπρόσθετα και η δυνατότητα της χώρας μας να ασκεί αυτόνομη μακροοικονομική (νομισματική και δημοσιονομική) πολιτική. Έχουμε διατηρήσει και θα διατηρήσουμε το δικαίωμα να ασκούμε αυτόνομη συναλλαγματική πολιτική.

Όμως και εδώ, θα ισχύσουν βαθμιαία ορισμένα πλαίσια. Στόχος της ευρωπαϊκής πολιτικής είναι η ένταξη των νομισμάτων όλων των χωρών στο σύστημα των σταθερών ισοτιμιών.

Οι προοπτικές να απελευθερώσει η χώρα μας τη κίνηση κεφαλαίων σε σημαντικό βαθμό και ταυτόχρονα να συμμετάσχει και στο σύστημα σταθερών ισοτιμιών, είναι σχεδόν ανύπαρκτες. Για να γίνει κάτι τέτοιο τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα θα πρέπει να περιοριστούν πραγματικά και οι πληθωριστικές πιέσεις που ακόμα χαρακτηρίζουν την οικονομία μας να υποχωρήσουν στα επίπεδα που κυμαίνονται σήμερα στα άλλα κράτη-μέλη της κοινότητας. Για να γίνει αυτό χρειαζόμαστε αρκετό χρόνο για σταθεροποίηση της οικονομίας και αυτές οι προσπάθειες θα πρέπει να συνδυασθούν με την επίτευξη σημαντικών βελτιώσεων στο θεσμικό και το οργανωτικό πλαίσιο της οικονομίας.

Όπως ανέφερα στην αρχή της ομιλίας μου πέντε χρόνια μας χωρίζουν από το 1992. Μέσα σ' αυτή τη πενταετία πρέπει να γίνουν στη χώρα μας σημαντικές αλλαγές ώστε να μπορέσει η Ελλάδα να σταθεί σαν ισότιμο μέλος μέσα στη "νέα" Ευρώπη.

Οι κατευθύνσεις που θα έχει η πολιτική μας είναι αρκετά φανερές. Μετά το διετές σταθεροποιητικό πρόγραμμα πρέπει να δοθεί έμφαση στην εξυγίαιση και στη σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας του δημόσιου τομέα της οικονομίας, για να γίνει τελικά δυνατή η δραστική μείωση των ελλειμμά-

Ζαί εύρ. σουδ.
δημιουργία
θέρια ένωσε
φύου η' ωραριω
δρμη' εχε
ορίσμεν
μορμύ. Κυριαρχ
θαρεία βιομηχ
η' δραστηρ. με
ένταση έρρασία
Η δομή αόζου
αυτοδίοσει τρρώ
ορρίων. και δραστ.
Σήμερα η' ωραριω
έχει ωρεί αμει
μνημύ. Κυριαρχ
χει σφμα τεχνη
ο' ο' ωρριωμύ
α' ο' εδύα δια
δέν δέν, ο'
διέδύα αταμύ
Κυριαρχεί σμμε
μ' ανάμει μύορ
διαφδρ. φροσάρ
Ζαί συνοψίζοντα
ωρεί να ανα
ωτόφου δένει
και ταυτιμύ
ου σιναω-
υρ-σινέ νία
ωραριω. Αυτό
αώοει μί
νία και' μύορ
ωρόμμου. Αν
μώορρουν να
ωροσδιορίουν
το νέο ρόλο
ταξ δα' έωρέσαν
να αναπτύξουν
έναν ενεργό ρόλο

των του χωρίς σημαντικές δυσμενείς συνέπειες για την οικονομία. Η εξάλειψη των ελλειμμάτων του Τρακτικού Προϋπολογισμού του κράτους θα πρέπει να συνοδευθεί με την εξάλειψη των καταναλωτικών ελλειμμάτων των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών και να βελτιωθεί η δυνατότά τους για μερική χρηματοδότηση της επενδυτικής τους δραστηριότητας από ίδιους χώρους. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί σημαντική βελτίωση στον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων στον τομέα των δημοσίων επενδύσεων.

Η εξυγίανση του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας και η ενίσχυση των μηχανισμών και των θεσμών για μιά σωστή λειτουργία της αγοράς συναλλάγματος, θα πρέπει να προχωρήσουν με πολύ πιο γρήγορα βήματα από ότι μέχρι σήμερα. Η αναδιοργάνωση των ελληνικών τραπεζών με τη χρησιμοποίηση των σύγχρονων μεθόδων οργάνωσης και λειτουργίας που χρησιμοποιούνται διεθνώς σ' αυτό τον τομέα είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί πολύ γρήγορα για δύο λόγους: Πρώτο, για να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα αυτών των ίδιων των ελληνικών τραπεζών έναντι των ξένων που σε λίγα χρόνια θα έχουν πραγματικά πλήρη ελευθερία εγκατάστασης στη χώρα μας. Δεύτερο, και το πιο σημαντικό, η αναδιοργάνωση και η αναβάθμιση του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι απόλυτα απαραίτητη για να συμβάλλει στην ομαλή αναπροσαρμογή της ελληνικής οικονομίας, στις νέες συνθήκες που δημιουργούνται από την απελευθέρωση των εμπορικών και των κεφαλαιακών συναλλαγών της χώρας με το εξωτερικό. Η διατήρηση και η συνεχής ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων της χώρας μας θα πρέπει να είναι συνεχής επιδίωξη της μακροοικονομικής και της μικροοικονομικής πολιτικής. Όπως αυτή η τελευταία διαμορφώνεται μετά την κατάργηση των δυνατοτήτων άσκησης προστατευτικής πολιτικής, είναι αυτονόητο ότι το κύριο βάρος για την διαφύλαξη της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας πέφτει στην μακροοικονομική πολιτική.

Η πλήρης φιλελευθεροποίηση της κίνησης κεφαλαίων που προβλέπεται από την Ενιαία Πράξη θα πρέπει να γίνει σε αργότερο στάδιο, μετά την φιλελευθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα και του τομέα των εμπορικών συναλλαγών με το εξωτερικό. Αυτό είναι απαραίτητο για να είναι σε θέση η Κυβέρνηση να ασκεί έλεγχο στην καθαρή κίνηση κεφαλαίων, στις δύσκολες περιόδους της προσαρμογής της οικονομίας στις συνθήκες που δημιουργούνται από την ενοποίηση της αγοράς.

Επίσης, με κανένα τρόπο δεν θα πρέπει να ενταχθεί η δραχμή στο σύστημα των σταθερών ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος μέχρι να έχει βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας προς

τις άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες.

Παρεμβάσεις μικροοικονομικής πολιτικής θα πρέπει να γίνουν προς την κατεύθυνση της παροχής κινήτρων για τη δημιουργία μεγάλων και καλά οργανωμένων οικονομικών μονάδων στους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας . Θα πρέπει δηλαδή να προωθηθούν οι συγχωνεύσεις επιχειρήσεων καθώς και οι άλλες μορφές συλλογικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Το οργανωτικό και θεσμικό πλαίσιο για την διενέργεια και προώθηση των εξαγωγών μας θα πρέπει να ενισχυθεί και να αναβαθμιστεί σημαντικά για να μπορέσει πραγματικά να βοηθήσει την εξαγωγική και την παραγωγική προσπάθεια των ελληνικών επιχειρήσεων.

Καταλήγοντας, θέλω να τονίσω για μία ακόμη φορά ότι η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς πρέπει να συμπληρωθεί με μία σημαντική προσπάθεια για την ενίσχυση της οικονομικής συνοχής της Κοινότητας μέσα από την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και τη σύγκλιση των βιοτικών επιπέδων.

Αναμφίβολα θα υπάρξουν διαφορετικές απόψεις ως προς τον τρόπο πραγματοποίησης της συνοχής. Ομως πιστεύουμε ότι η κοινοτική αλληλεγγύη και η αλληλεξάρτηση των συμφερόντων των κρατών-μελών θα επιβάλουν βαθμιαία τη σύγκλιση των θέσεων ώστε η εφαρμογή της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης να συμπέσει με μία συνολική στρατηγική για την ανασυγκρότηση της Κοινότητας και την επιβίωσή της σε ένα έντονα ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον.